

Research Paper

Women's Reflective Identity and Spending Free Time in Yazd City

Manouchehr Alinejad^{1*}, Seyed Mohsen Mousavi¹, Negar Parsipour²

1- Assistant Professor, Department of Cooperation and Social Welfare, Faculty of Social Sciences, Yazd University, Yazd, Iran

2- Assistant Professor, Department of Cooperation and Social Welfare, Faculty of Social Sciences, Yazd University, Yazd.

3- Graduated from the Master's Degree in Social Sciences Research, Faculty of Social Sciences, Yazd University, Yazd. Iran.

Received: 2022/05/14

Revised: 2022/07/04

Accepted: 2022/08/03

Use your device to scan and read the article online

DOI:

10.30495/JZVJ.2022.30435.3847

Keywords:

Free Time, Reflective Identity, Traditional, Modern, Women, Yazd City

Abstract

Introduction: The purpose of the present study is to investigate how women spend their free time in Yazd city and to investigate its relationship with women's reflective identity.

Methods: The method used in this research is a survey, using a questionnaire tool and a proportional cluster sampling method from 403 women living in Yazd city. In this research, leisure time has been measured in two dimensions, traditional and modern.

Findings: The results showed that the total average (in the range of 1 to 5) of the female reflexive identity variable is 3.51. Thus, in total, the level of female identity among the sample women is higher than the average, which is the number 3. Also, there is a relationship between background variables such as respondents' marital status, their age, education status and women's employment status with how they spend their free time. Also, there is a relationship between the variable of female rethinking identity and leisure time among women in Yazd city.

Citation: Alinejad M, Mousavi SM, Parsipour N. Women's Reflective Identity and Spending Free Time in Yazd City: Journal of Women and Society. 2023; 13 (52): 83-102.

***Corresponding author:** Manouchehr Alinejad

Address: Assistant Professor, Department of Cooperation and Social Welfare, Faculty of Social Sciences, Yazd University, Yazd, Iran

Tell: 09195618249

Email: m.alinejad@yazd.ac.ir

Extended Abstract

Introduction

Free time and its founders are a modern phenomenon that has come about as a result of social changes and lifestyle changes (1). The importance of leisure time is so great that satisfaction with it is one of the influential factors in life satisfaction and quality of life (2).

Meanwhile, the reality of how women spend their free time is a long-standing issue in Iranian society. And the statistics show that the most active time of women in Iran is spent on personal maintenance and care, old activities and using mass media. Also, research findings (3) show that the duration of free time among the studied women is between 3 and 8 hours per day on average. The purpose of this research is to investigate the relationship between women's leisure time patterns and female identity. Based on this, the theoretical framework used in this research was based on the theoretical approach related to rethinking identity. Anthony Giddens is one of the most well-known theorists of rethinking identity. According to Giddens, human identity is created in interaction with others and continuously changes in the course of life. Identity is fluid and always changing. Reflectivity in today's societies is so much that even people's bodies are influenced by their reflective identity.

Methods

The method used in this quantitative research was a survey using a questionnaire tool. The statistical population of this research is women in the age group of 20 to 49 years of Yazd city. In this research, multi-stage cluster sampling method was used. The sample size was 384 people using Cochran's formula, although in this research, 403 questionnaires were completed and their data was used.

The formal method was used to determine the validity and Cronbach's alpha test was used to ensure the reliability, and the research variables were all at an acceptable level.

Research assumptions

Hypothesis 1: There is a relationship between age and women's leisure time

pattern.

Hypothesis 2: There is a relationship between the level of education and the pattern of women's leisure time.

Hypothesis 3: There is a relationship between activity status and women's leisure time pattern.

Hypothesis 4: There is a relationship between marital status and women's leisure time pattern.

Hypothesis 5: There is a relationship between the rethinking female identity and the pattern of women's leisure time.

Findings

Description of the findings

According to the descriptive findings, the average age of the respondents was 32 years, the minimum age was 20 years, and the maximum age was 49 years. Also, 38.7% had a high school education, 32% had a diploma, 16.4% had a master's degree, 7.9% had a middle school education, 4.2% had an elementary education, and 0.7% had a doctoral education. How they spend their free time 76.2% of women often spend their free time with family members, 12.7% with family and 8.2% with friends, 15.1% with neighbors and 2.5% alone. According to the respondents, the average amount of leisure time and free time is 4.78 during the day and 8.26 on holidays and weekends.

Explanation of findings

Hypothesis No. 1: "There is a relationship between age and leisure patterns."

There is an inverse and significant correlation between the age variable and the modern leisure pattern at the error level of 0.01. That is, the older women are, the modern leisure pattern among them decreases, or vice versa, women with younger age, the modern leisure pattern is more among them.

Hypothesis number 2: "There is a relationship between the level of education and the pattern of women's leisure."

According to the results of the one-way variance analysis, there is a significant difference between the patterns of leisure time according to the education status. There is a significant difference between the average free time of working women (1.75) and housewives (1.98).

Hypothesis number 3: "There is a

relationship between activity status and women's leisure time pattern."

According to the information obtained from the results, there is a significant relationship between the variable of leisure and activity status at the level of 0.001. Students have more modern leisure activities than others, and retired people have the least modern leisure.

Hypothesis No. 4: "There is a relationship between marital status and women's leisure time pattern."

According to the information obtained from the data analysis, there are more traditional leisure activities among married women compared to single women, and single women have more modern leisure activities compared to married women. Therefore, the fourth research hypothesis is confirmed.

Hypothesis number 5: "There is a relationship between the reflective female identity and women's leisure pattern."

Based on the obtained information, there is a significant relationship between the index of the total variable index of reflective feminine identity and leisure among the women of Yazd city ($P < 0.01$). Therefore, this hypothesis is confirmed...

Discussion

Based on internal and external researches and also the theories used, a number of independent variables including the main variable of female identity have been measured by reflective women's free time. The first hypothesis of the research based on the relationship between age and leisure patterns of women is in line with the findings of the research (4). Considering that young people are more interested in and have more access to modern leisure tools, this result is not far from expected.

The second hypothesis of the research based on the difference between the average level of education and leisure patterns is consistent with Bourdieu's point of view. According to his view, cultural capital plays a very important role in leisure time. Bourdieu considered education as an expression of cultural capital.

The third hypothesis based on the difference between women's activity status and leisure patterns was confirmed, and this

finding can be explained by Weber's approach. According to Weber's approach, status groups and classes become reference groups through lifestyles and define criteria for social judgment and moral evaluation. Also, this finding is in line with the researches of (5).

The fourth hypothesis based on the difference between the average marital status and leisure patterns was confirmed. Previous studies confirmed this difference. (6). On the other hand, the average modern leisure of single people is more than that of married people. But the average traditional leisure time of married people is more than that of single people.

The fifth hypothesis of the relationship between the rethinking female identity and leisure patterns (traditional-modern) was confirmed. This finding is consistent with the view of Giddens, who believes that one of the tools of identity creation in the modern era is the body and its management. In other words; Another rethinking in the contemporary era is the change in the way of looking at the body and leisure time (7)

Conclusion

Considering the importance of free time, especially among women, the present study was conducted to investigate how women spend their free time and the factors related to women's free time in Yazd. The results show that the behaviors and leisure patterns of women among women in Yazd city are different depending on various variables and are constantly changing and revising.

Sponsor

All financial resources and the cost of research and publication of the article are entirely under the responsibility of the authors and no financial support has been received.

Authors' contributions

This article is extracted from the master's thesis of social science research and the authors include a supervisor, a consultant and a student.

Conflicts of interest

According to the authors of this article, there is no conflict of interest

مقاله پژوهشی

هویت بازاندیشانه زنان و چگونگی گذران اوقات فراغت آنان در شهر یزد

منوچهر علی نژاد^{۱*}، سید محسن موسوی^۱، نگار پارسی پور^۲

۱- استادیار گروه تعاون و رفاه اجتماعی دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه یزد، یزد، ایران.

۲- دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد پژوهش علوم اجتماعی دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه یزد، یزد، ایران.

چکیده

هدف: هدف پژوهش حاضر بررسی چگونگی گذران اوقات فراغت زنان و بررسی رابطه آن با هویت بازاندیشانه آنان در شهر یزد هست. هویتی که زنان با تامل رفتار خود را تغییر می‌دهند.

روش: روش مورد استفاده در این پژوهش از نوع پیمایشی است که با استفاده از ابزار پرسشنامه و به شیوه نمونه‌گیری خوشه‌ای متناسب از ۴۰۳ نفر از زنان ساکن در شهر یزد گردآوری شده است. در این تحقیق، اوقات فراغت در دو بُعد سنتی و مدرن سنجیده شده است. در تجزیه و تحلیل داده‌ها از آماره‌های تفاوتی و همبستگی با کمک نرم افزار SPSS استفاده شده است.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که میانگین کل متغیر هویت بازاندیشانه زنانه (در طیف ۱ تا ۵) برابر ۳/۵۱ است. بدین ترتیب در مجموع میزان هویت بازاندیشانه زنانه در بین زنان نمونه، بیشتر از حد متوسط یعنی عدد ۳ است. همچنین بین متغیرهای زمینه‌ای مانند وضعیت تاهل زنان، سن آنها، وضعیت تحصیلات و وضعیت شغلی آنان با چگونگی گذران اوقات فراغت رابطه وجود دارد. همچنین بین متغیر هویت بازاندیشانه زنانه و گذران اوقات فراغت در بین زنان شهر یزد رابطه وجود دارد.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۲/۲۴

تاریخ داوری: ۱۴۰۱/۰۴/۱۳

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۵/۱۲

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید

DOI:

10.30495/JZVJ.2022.30435.3847

واژه‌های کلیدی:

اوقات فراغت، هویت بازاندیشانه، سنتی، مدرن، زنان، شهر یزد

* نویسنده مسئول: منوچهر علی نژاد

نشانی: استادیار گروه تعاون و رفاه اجتماعی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه یزد، یزد، ایران

تلفن: ۰۹۱۹۵۶۱۸۲۴۹

پست الکترونیکی: m.alinejad@yazd.ac.ir

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

مقدمه

اوقات فراغت و چگونگی گذران آن، یک پدیده مدرن است که بر اثر تغییرات اجتماعی و تغییر در سبک زندگی، رواج و جدایی عرصه تولید از مصرف به وجود آمده است (۱). گروه بین‌المللی جامعه‌شناسی، اوقات فراغت را مجموعه‌ای از اشتغالات، که فرد با رضایت خاطر، برای استراحت یا تفریح و یا به منظور توسعه آگاهی‌ها یا فراگیری غیرانتفاعی و مشارکت اجتماعی، داوطلبانه بعد از رهایی از الزامات شغلی، خانوادگی و اجتماعی بدان می‌پردازد تعریف می‌کند (۸). اهمیت اوقات فراغت به حدی است که رضایت از آن یکی از عوامل تاثیرگذار در رضایت از زندگی و کیفیت آن است (۲).

در این میان، واقعیت نحوه مصرف فراغت توسط زنان، مسئله‌ی دیرپایی است که گریبان نیمی از جمعیت کشور، یعنی زنان را گرفته است. اهمیت این مسئله از آن رو است که معلوم می‌شود میزان و نوع اوقات فراغت زنان با مردان تفاوت بسیاری دارد. آمارها نشان می‌دهند بیشترین زمان فعالیت زنان در ایران، صرف نگهداری و مراقبت شخصی، فعالیت‌های قدیمی و استفاده از رسانه‌های جمعی می‌شود (۹)، همچنین یکی از یافته‌های پژوهشی (۳) نشان می‌دهد که مدت زمان فراغت زنان مورد مطالعه، به طور متوسط بین ۳ تا ۸ ساعت در شبانه‌روز است. اکثر آن‌ها، عمده‌ی اوقات فراغت خود را با صحبت کردن با زنان دیگر در کوچه و خیابان و سپس تماشای تلویزیون می‌گذرانند و مطالعه، ورزش و فعالیت‌های اجتماعی کمترین نقش را در گذران این اوقات به خود اختصاص داده است. پارکر در رابطه با فعالیت‌های تفریحی دو جنس می‌نویسد: «تمایزات الگوهای تفریحی زنان و مردان ناشی از تفاوت نقشی است که جامعه برای آن‌ها معنا کرده است. وجود نقش سنتی و مبتنی بر خانه، پایین بودن سطح تحصیلات، نقش اصلی زن در شکل‌مادری و پایگاه حقوقی دست دوم او، تمایزات زیادی در تفریح زنان و مردان ایجاد کرده است. زنان اوقات فراغت کمتری نسبت به همسران خود دارند و طیف فعالیت‌های تفریحی‌شان نیز محدودتر است» (۱۰). کار کردن زنان در بیرون از خانه در وضع آنان تغییری ایجاد نمی‌کند. زنان شاغل علی‌رغم کار سخت دستمزدی، خود نیز بر این باورند که عهده‌دار کار خانگی نیز هستند (۱۱)؛ در واقع زنان شاغل با زحمت دوگانه‌ی انجام کار استخدامی و رسیدگی به کارهای خانه رو به رو هستند (۱۲ و ۱۳).

زمان، فعالیت و فضا سه عامل کلیدی در فراغت هستند که زنان در هر سه مورد وضعیت نامساعدی دارند؛ وقت آن‌ها برای اوقات و فعالیت‌های فراغتی محدود است، فضاهای فیزیکی و اجتماعی که زنان می‌توانند در آن‌جا به فعالیت‌های فراغتی بپردازند، محدود است و در واقع گزینه‌های اوقات فراغت آن‌ها دچار محدودیت است (۱۴). البته با گذشت زمان، این عوامل با تغییراتی همراه بوده است که این محدودیت‌ها از یک سو نسبت به گذشته کم‌رنگ‌تر شده اما از سوی دیگر محدودیت‌هایی از نوع جدید، جای آن را گرفته است.

همچنین سه عامل کلیدی تحصیل، تغییر الگوهای مصرف و سبک زندگی در خانه‌ها و اشتغال، ورود بیشتر زنان ایرانی را به مکان‌های عمومی در سال‌های اخیر موجب شده است (۱۵). بیرون آمدن دختران و زنان جوان از خانه و تمایل آن‌ها به سبک‌های جدید زندگی، فراغت،

مصرف و مد نشان‌دهنده‌ی دگرگونی ارزش‌ها و پیدایش مسائل هویتی در زنان و دختران جوان است (۱۵).

هویت‌یابی در جامعه سنتی اغلب منفعلانه و مبتنی بر عوامل انتسابی، به ویژه جنسیت بوده است و با معیارهای سنت و نهادهای اجتماعی، دینی و سیاسی که نظام‌های معنایی مشخصی را تولید می‌کردند، شکل می‌گرفت؛ اما با عرضه انبوه منابع اجتماعی و فرهنگی هویت آفرین، وسعت یافتن روابط اجتماعی و تعلقات گروهی و آزادی، صورتی فعال و بیشتر آگاهانه و تأملی (بازاندیشانه) به خود گرفته است (۱۶)؛ در واقع هویت در جهان مدرن و پست مدرن بسیار بیش از آنکه تاکنون برآورد شده، سیال است. شاید یکی از دلایل این موضوع این باشد که گروه‌های اجتماعی، پایداری و انسجام گذشته را ندارند و در نتیجه، ارزش‌هایشان هم نمی‌تواند مثل قبل ثابت باشد، بنابراین بطور کلی همزمان با تغییر ارزش‌ها و نگرش‌ها، فرصت و فراغتی بخصوص برای زنان فراهم شده است تا به تأمل و خوداندیشی نسبی پرداخته و آگاهانه جایگاه خود را در جامعه و در ارتباط با دیگران مورد بازبینی و بازبایی قرار دهند.

در این پژوهش به دنبال پاسخ به این سوال هستیم که با توجه به اینکه از یک سو در عصر مدرن به سر می‌بریم و از سوی دیگر سنت و ارزش‌ها و هنجارهای آن بخصوص در جامعه و فرهنگ یزد همچنان زنده است و جریان دارد، زنان بیشتر از کدام نوع فراغت (سنتی یا مدرن) استفاده می‌کنند و دیگر اینکه، هویت زنانه بازانديشانه و همچنین برخی عوامل زمینه‌ای از جمله سن، وضعیت تاهل و سطح تحصیلات چه ارتباطی با الگوهای گذران اوقات فراغت زنان دارند. تحقیق حاضر سعی دارد با بررسی این مسئله، بخشی از شکاف تجربی و نظری موجود در این حوزه را با تأکید بر اوقات فراغت زنان در شهر یزد پر کند.

هدف پژوهش

هدف پژوهش حاضر بررسی الگوهای گذران اوقات فراغت زنان شهر یزد و ارتباط آن با هویت زنانه بازانديشانه می‌باشد.

پیشینه پژوهش

پیشینه داخلی

جعفری هفت خوانی، نادر، صدیقه رضائیا، صفاری، مرجان (۱۷) پژوهشی با عنوان "فراغت زنان در کلان شهرها؛ تبیین مسائل اوقات فراغت زنان متأهل شهر تهران" انجام دادند. در این پژوهش به مسائل اوقات فراغت زنان متأهل ساکن شهر تهران پرداخته شده و این مهم از طریق گردآوری داده‌ها به روش کیفی و با اتخاذ تکنیک مصاحبه نیمه ساخت یافته، انجام پذیرفته است. یافته‌های پژوهش، از خلال مصاحبه با ۲۳ متخصص شامل سیاست‌گذاران، مدیران اجرایی و اساتید دانشگاه به دست آمده است. برای تحلیل داده‌ها از تحلیل مضمون استفاده شده است. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد، دو دسته مسائل درون حاکمیتی و برون حاکمیتی، مسائل فراغتی زنان متأهل شهر تهران را تشکیل می‌دهند. مسائل درون حاکمیتی شامل "حاشیه‌ای شدن"، "فقدان نگاه ویژه به زن"، "بی‌تفاوتی"، "سیاست‌های

زنان شهرستان زابل انجام شده است که پژوهشی کیفی از نوع تحلیل محتوای قراردادی می‌باشد. مشارکت‌کنندگان ۴۰ نفر از زنان متأهل بوده‌اند که به روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. ابزار سنجش مصاحبه ساختارمند است که براساس مشاهدات و مطالعات محققان تنظیم شده است. نتایج نشان می‌دهد که نیاز به کتابخانه عمومی، باشگاه ورزشی ویژه بانوان و سینما از جمله مهم‌ترین نیازهای زنان محسوب می‌شود. گذراندن اوقات فراغت در جامعه مورد بررسی از وضعیت مطلوبی برخوردار نیست و اکثریت زنان از شرایط موجود ناراضی‌اند. آن‌ها بیشتر به حضور در کلاس‌های قرآن، تماشای تلویزیون و ماهواره و جلسات گروهی بی‌هدف می‌پردازند و بخشی از وقتشان را نیز به دید و بازدید اقوام می‌روند. براساس نتایج می‌توان استنباط کرد که تعصبات قومی، هزینه‌های بالا در مراکز خصوصی، ناامنی در مراکز فرهنگی و کمبود امکانات فرهنگی مثل سینما، پارک و ورزشگاه از جمله موانع دسترسی زنان به امکانات فرهنگی در شهرستان زابل است؛ بنابراین بهبود و ارتقای شرایط برای اوقات فراغت زنان همواره دستخوش عوامل محسوس و نامحسوس انکارناپذیر است و در نتیجه نیازمند اختصاص درآمد و امکانات فرهنگی خاص خود است.

موسوی پور میاندوهی، مولوی میانگسگری، یحیی پور مسروری (۲۱) پژوهشی با عنوان "بررسی عوامل موثر در نحوه گذران اوقات فراغت زنان در شهر رشت" انجام دادند. جامعه آماری تحقیق تعداد ۳۱۴،۶۳۱ نفر از زنان در گروه سنی ۲۰ تا ۶۵ ساله که تعداد ۳۸۴ نفر به عنوان حجم نمونه مورد پرسشگری قرار گرفته است. بر اساس یافته‌های تحقیق مهم‌ترین متغیرهایی که در نحوه گذران اوقات فراغت زنان نقش اساسی دارند عبارتند از شغل و نوع کار، مشکلات مالی، فشار همسران و خانواده، تعداد فرزندان، کار شدید خانگی، سن، امکانات، برنامه‌ریزی دولت و نابرابری‌های طبقاتی و نژادی. با توجه به نتایج به دست آمده از یافته‌های پژوهش می‌توان به مواردی همچون عدم احساس رضایتمندی زنان از نحوه گذران اوقات فراغت خود و عملکرد نامطلوب خدمات رسانی این مراکز در شهر رشت اشاره نمود. ۸۰ درصد بانوان نامطلوب بودن موقعیت دسترسی به مراکز و مکان‌های گذران اوقات فراغت را علت اصلی عوامل بازدارنده عنوان نموده‌اند.

حبیبی، نیک پور (۲۲) پژوهشی با عنوان "واکاوی نگرش زنان نسبت به شکل‌گیری فضاهای گردشگری - فراغتی مخصوص بانوان، مطالعه موردی: پارک بانوان شهر آمل" انجام دادند. پژوهش در صدد است تا به بررسی نگرش و میزان رضایتمندی زنان شهر آمل از گذران فراغت خود و همچنین فراغت آنان در ارتباط با پدیده پارک مخصوص بانوان بپردازد. تحقیق حاضر از نوع توصیفی - تحلیلی بوده و از روش‌های اسنادی - کتابخانه‌ای برای گردآوری اطلاعات استفاده شده است و از پرسشنامه و تحلیل داده‌های آن به صورت کمی و از طریق نرم‌افزار SPSS استفاده شده است. در این تحلیل، هم از آماره‌های توصیفی و هم استنباطی استفاده شده است. نتایج تحلیل نشان‌دهنده عدم رضایت کافی زنان از کیفیت فراغت خود و همچنین نگاه مثبت آنان به پدیده پارک‌های مخصوص بانوان می‌باشد. هرچند ارتباط معناداری میان شغل و تحصیلات و نگرش به این پدیده وجود دارد اما جهت‌گیری

نمایشی و "خلاء مدیریتی" است. "محدودیت" "غلبه مصرف"، "انباشت فراغت" و "پروژه نمایشی بدن" مسائل برون حاکمیتی هستند؛ به علاوه، مسائل اوقات فراغت زنان متأهل شهر تهران دارای ریشه فرهنگی و ناشی از "کم توجهی و کژفهمی فرهنگی" نسبت به "زن" و "اوقات فراغت" است.

احمدی و یاقوتی (۱۸) پژوهشی با عنوان "زنان، سبک‌های فراغتی و خانواده در شهر تهران" انجام دادند. در این مقاله با اتکا به سه مبحث در ادبیات اوقات فراغت یعنی رابطه بین کنشگر و ساختار، رابطه بین جنسیت و فضاهای شهری و رابطه بین مدرنیته، سبک زندگی و اوقات فراغت، سعی شده است پایه‌ای نظری برای تحلیل نظری و تجربی وضعیت فراغت زنان واقع در دوره‌های مختلف زندگی فراهم شود. تحقیق گرداگرد دو مفهوم ساخته شده بر اساس دیدگاه گیدنز یعنی "فراغت شهروندی" و "ساخت‌مندی فراغتی" پایه‌گذاری شده است و برخی شواهد را در این زمینه جمع‌آوری کرده است. داده‌ها از ۱۲۰۰ زن و دختر ساکن در شهر تهران به شیوه پیمایشی و با ابزار پرسشنامه به دست آمده و پس از انجام مراحل مختلف تحلیل عاملی مشخص شده است که اولاً ۱۱ سبک فراغتی مختلف (فراغت رسانه‌ای، فعال، تبعی، خانوادگی، متعین، ارتجالی و عرفی، تفریدی، مدنی، مجازی و بیرون خانه) بین زنان وجود داشته است و دوم اینکه وضعیت موجود فراغتی زنان را می‌توان بسیار وابسته به خانواده و محتاج فاصله‌گیری از فضای خانه و خانواده توصیف کرد. زنان عمدتاً از وضعیت فراغت خود ناراضی‌اند و عمده فراغت خود را با خانواده می‌گذرانند. تحقیق، تفاوت‌های مهمی را بین نسل‌های مختلف از نظر ذائقه فراغتی نشان داده است.

معاونی و رحمانی (۱۹) پژوهشی با عنوان "تاثیر امنیت و فضای جنسیتی بر افزایش حضور بانوان در فضای شهری (نمونه موردی: پارک بانوان شیراز)" انجام دادند. هدف پژوهش بررسی تاثیر ارتقا امنیت اجتماعی در افزایش حضورپذیری بانوان در فضاهای شهری است. روش تحقیق مورد استفاده در این پژوهش کیفی از نوع توصیفی - تحلیلی است. در این مسیر از طریق مطالعات کتابخانه‌ای، بازدیدهای میدانی نخست متغیرهای موضوع مورد مطالعه قرار گرفته‌اند، در ادامه با مصاحبه‌هایی که با بانوان صورت گرفت، نقاط قوت و ضعف باغ بانوان مشخص شد. نتایج حاصل از این مقاله بیان می‌دارد که امنیت، عنصر کلیدی در تداوم حضور بانوان در عرصه‌های اجتماعی است.

قیاسی، آهی، برخوردار، هادی پور (۲۰) پژوهشی با عنوان "بررسی جامعه‌شناختی رابطه هویت دینی و سبک زندگی (مورد مطالعه زنان و دختران شهر کرمان)" انجام دادند. هدف این پژوهش بررسی جامعه‌شناختی تاثیر هویت دینی بر سبک زندگی زنان و دختران ۲۹-۱۵ ساله شهر کرمان است. روش پژوهش توصیفی-پیمایشی است. یافته‌ها گویای این است که از میان شاخص‌های سبک زندگی، اوقات فراغت با ضریب بتا ۰/۱ بیشترین تاثیر را بر هویت دینی دارد. شاخص‌های الگوی خرید، روابط بین شخصی، مصرف فرهنگی هنری، مدیریت بدن و الگوی تغذیه به ترتیب در رتبه‌های بعدی جای دارند. آذرخرداد و قویدل پژوهشی با عنوان "نیازسنجی اوقات فراغت زنان شهرستان زابل" انجام دادند. مطالعه با هدف نیازسنجی اوقات فراغت

انسان و با توجه به اینکه بهترین زمان انجام آن‌ها زمان فراغت است، انجام فعالیت‌های ورزشی در زمان فراغت حائز اهمیت است. وی با بررسی خود، براساس سن، جنس، شغل، طبقه و موقعیت اجتماعی تفاوت‌هایی را در نحوه گذراندن اوقات فراغت مشاهده می‌کند. نتایج پژوهش بیانگر آن است که زنان برای فراغت خود نیاز به امکانات خاصی دارند و دارای شرایط ویژه و متفاوتی با مردان هستند. برای دولت داشتن برنامه‌ریزی برای طرح‌های ملی به منظور حمایت از فعالیت‌های فیزیکی در اوقات فراغت متناسب با فرهنگ و شرایط کشور ضروری است.

نقد و بررسی پیشینه پژوهش‌های داخلی و خارجی

با مرور پژوهش‌هایی که درباره اوقات فراغت انجام شده است می‌توان آن‌ها را به چند دسته تقسیم کرد:

دسته اول، توصیفی از وضعیت فعالیت‌های فراغتی جامعه مورد مطالعه به تفکیک ویژگی‌های فردی پاسخگویان مانند سن، جنس، وضعیت اقتصادی یا پایگاه اقتصادی و اجتماعی، محل سکونت، تحصیلات و ... ارائه داده‌اند که آن‌ها بیشتر بر تفاوت‌های طبقاتی و جنسیتی فعالیت‌های فراغتی از منظر دیدگاه‌های کلاسیک نابرابری اجتماعی تمرکز داشته‌اند. دسته دوم، علاوه بر توصیف فعالیت‌های فراغتی، نقش متغیرهای مستقل را بر فعالیت‌های فراغتی بررسی کرده‌اند. دسته سوم، با استفاده از داده‌های پژوهش، مبادرت به دسته‌بندی و گونه‌شناسی فعالیت فراغتی جامعه آماری نموده‌اند. تاکنون پژوهش‌های زیادی در مورد اوقات فراغت زنان انجام شده است؛ به عنوان مثال سبک‌های فراغتی زنان (۱۸:۴۳)، تحولات گذران اوقات فراغت زنان (۲۹). عوامل موثر در نحوه گذران اوقات فراغت زنان (۲۱:۱۲)، فراغت مجازی زنان (۳۲:۳۱)، رابطه بین هویت و سبک زندگی زنان (۲۰: ۳۳)، اما هیچ کدام از پژوهش‌های مرور شده از زاویه ارتباط بین الگوهای فراغتی (بر اساس دسته بندی سنتی - مدرن) با هویت بازانديشانه زنان به این مبحث نپرداخته‌اند.

کوتاه آنکه بر اساس پیشینه‌ها زنان در زمینه اوقات فراغت اغلب دارای تجارب مشترکی هستند؛ اوقات فراغت برای زنان بیشتر مواقع کم و ناچیز است. در همین رابطه پارکر بر رابطه پدرسالاری، تقسیم ناعادلانه کار خانگی و نابرابری‌های فراغت دو جنس تاکید می‌کند؛ بخش اصلی اوقات فراغت زنان در خانه و با بهره‌گیری از انواع رسانه‌ها سپری می‌شود و به همین خاطر است که فراغت برای زنان مفهومی مبهم دارد و تفکیک کارهای اصلی و کارهای فراغتی برای آنها دشوار است.

چارچوب نظری پژوهش

در چارچوب نظری تحقیق که اصلی‌ترین مرحله‌ی فرایند تحقیق علمی است و پلی است بین مبانی نظری تحقیق و قسمت عملیاتی آن، به دنبال این هستیم که نظریه‌ای را که به بهترین وجه ممکن می‌تواند موضوع تحقیق را توضیح دهد، به عنوان چارچوب خود انتخاب نموده و از طریق آن ابعاد اصلی مسئله تحقیق، عوامل و متغیرها و احتمال رابطه درونی بین آن‌ها را شناسایی کنیم.

کلی نشان از وجود تقاضای زنان برای شکل‌گیری چنین فضاهایی برای گردشگری درون شهری و گذران اوقات فراغت دارد.

ذکایی (۲۳) پژوهشی با عنوان "فضاهای فراغتی شهری و زنانگی‌های جدید" انجام داد. پژوهش در سنت مطالعات فرهنگی با مرور تجارب زنان و دختران جوان از مواجهه با میدان‌های فراغتی عمومی شهری به دنبال فهم نحوه ارتباط و مصرف دختران جوان از فضاهای فراغتی عمومی شهر، درک منطق نهفته در سیاست فضایی آن‌ها و پی بردن به تاثیرات فرهنگی غالب این میدان‌های فراغتی و مصرفی بر زندگی آن‌ها و هویت‌های زنانگی هست. نتایج مطالعه نشان می‌دهد که نمایش‌های جنسیتی دختران در شهر، تغییرپذیر و منطبق با الگویی است که امتداد آن را عاملیت و انتخاب‌گری بیشتر در مصرف فضا تا انفعال و احتیاط در مواجهه با آن نوسان دارد. تفکیک اجتماعی و تغییرات ساختاری و کالبدی شهر در کنار تغییرات ارزشی و سبک‌های زندگی جدید، مروج قالب‌های رفتاری جدید در شهر است که می‌توان آن‌ها را زنانگی‌های رقیق نامید. زنانگی‌های رقیق که الگویی هم‌سطح بینانه و چالش‌گرانه را در مشارکت‌های فضایی جستجو می‌کنند، مسیر تحول ارزش‌های زنانگی در کلان‌شهر بشمار می‌آیند و دلالت‌های مهمی در درک زنان از زیست شهری و حق به شهر دارند.

پیشینه خارجی

خیرالصالح و حسین (۲۴) با بررسی چگونگی استفاده زنان مالزیایی از پارک‌های تفریحی مالزی معتقدند زنان به دلیل تعهدات خانوادگی و سایر محدودیت‌ها کمتر از مردان در فعالیت‌های فراغتی و تفریحی مشارکت می‌کنند. گاجزکا و پیژینزکا (۲۵) عواملی نظیر بهای تسهیلات، دسترسی به امکانات و همچنین صلح و آرامش را در مدت زمان تفریح و ورزش زنان، موثر ارزیابی کرده‌اند. جاموت پاسکواو همکاران (۲۶) دریافته‌اند که زنان بعد از بازنشستگی، خلاقیت و نوآوری بیشتری را در اوقات فراغت خود بروز می‌دهند. نجلا (۲۷) پژوهشی در هند با عنوان "فراغت و سلامت ذهنی: مطالعه جامعه شناختی از تجربیات فراغتی زنان در طول دوره بیماری ذهنی" انجام داده است. این تحقیق با مطالعه بر روی ۱۹۴ نفر از کسانی که بیماری ذهنی داشتند صورت گرفت. در این تحقیق سعی شده تا مطالعه‌ای بر تجربه رفتارهای مشارکتی زنان در فعالیت‌های فراغتی و همچنین کل فعالیت‌های فراغتی آن‌ها صورت گیرد. نتایج انجام شده در این تحقیق نشان می‌دهد زنانی که دارای بیماری ذهنی بودند اقرار داشتند که هیچ‌گونه برنامه مشخص و روزانه‌ای برای فعالیت‌های فراغتی برای خود نداشته‌اند. آن‌ها ترجیح می‌دادند که به جای گذران اوقات فراغت در میان سایر افراد و سایر فعالیت‌ها، با خود و افکار خودشان مشغول باشند. این مطالعه نشان داد که میان فعالیت‌های فراغتی و سلامت ذهنی رابطه وجود داشته و این رابطه در متن زندگی اجتماعی افراد تثبیت شده است. در کل فعالیت‌های فراغتی با متن ساختارهای اجتماعی و فرهنگی آن‌ها درهم‌تنیده شده است.

توئیکم و اسکیردر (۲۸) در مطالعه خود با عنوان "تحلیل چندسطحی از فعالیت‌های فیزیکی در طبقات مختلف اجتماعی کشورهای اروپایی" بیان می‌کنند که با توجه به اهمیت فعالیت‌های ورزشی در سلامت

توزیع نقش‌ها و منزلت‌ها مبتنی بر رده‌بندی‌ها و تقسیم‌کار جنسیتی است. در جوامع سنتی، نقش‌های زنان عمدتاً محدود به خانواده بوده و محور اصلی هویت آن‌ها را تشکیل می‌دهد. آن‌ها تفاوت‌های جنسیتی و تبعیض‌ها و هویت‌های سنتی را می‌پذیرند و در مقابل آن کمتر چون و چرا و مقاومت می‌کنند. اما جوامع مدرن، به ویژه شهرهای بزرگ، در پی تحولات ساختاری و ضرورت‌های اقتصادی، زنان مشارکت بیشتری در عرصه‌های عمومی می‌کنند و در نتیجه تعلقات و روابط گروهی آن‌ها وسیع‌تر و منابع هویت‌سازی آن‌ها متعدد و متکثر می‌شود و در نتیجه به منابع فرهنگی (ارزش‌ها و نگرش‌ها) و مادی (استقلال مادی) بیشتری دست می‌یابند؛ از این رو هم در مورد «خود» و هویت شخصی خود و هم در مورد هویت‌های اجتماعی سنتی و مدرن تأمل و چند و چون می‌کنند و گروه‌هایی از آنان به مقاومت فعالانه در برابر هویت‌های تحمیلی و برساختن هویت‌های شخصی و اجتماعی به دست خویشتن اقدام می‌کنند (۱۵).

نوع گذران اوقات فراغت، به عنوان یکی از مهم‌ترین عرصه‌های تعامل اجتماعی، به منزله یک رسانه و معرف هویت افراد می‌باشد. از آنجایی که انتخاب، آزادی و داوطلبانه بودن مهم‌ترین مؤلفه‌های فراغت را تشکیل می‌دهند، فرد از طریق کنش‌های داوطلبانه فراغت به آرمان‌های هویتی شکل می‌بخشد. اوقات فراغت به عنوان یکی از اساسی‌ترین شاخص‌های سبک زندگی در دنیای خالی از معنای دوران سنتی، قادر است به بیانی برای هویت‌های فردی تبدیل شود. افراد می‌توانند با نوع گذران اوقات فراغت همان‌طور که ابزاری برای بیان هویت می‌باشد، همزمان، هویت‌سازی کنند؛ بنابراین نمی‌توان تمایز دقیقی میان ساخت و بیان هویت قائل شد. با به کارگیری آیت‌های چگونگی گذران اوقات فراغت همزمان می‌توان هویت‌های شخصی، جنسیتی، گروهی، ملی و ... را ساخت و منتقل کرد. در یک کلام می‌توان عنوان نمود که افراد و به ویژه جوانان در مدرنیته متأخر، نحوه گذران اوقات فراغتشان را به عنوان بخشی از منابع فرهنگی لازم برای جریان پیوسته‌ی هویت خود به کار می‌برند. به گونه‌ای که نحوه گذران اوقات فراغت به عنوان بخشی از معانی ذهنی و عینی افراد در بازتاب‌های بیرونی شکل یافته است.

بر مبنای مباحث فوق، خطوط اصلی چارچوب نظری این تحقیق را به صورت ذیل می‌توان تدوین نمود:

- ۱- هویت، سیال، فرایندی و واجد درجه‌ای از تأملی بودن است.
- ۲- الگوهای فراغت خصوصاً الگوهای مدرن، به عنوان مهم‌ترین عرصه تجربه و تعامل اجتماعی، متضمن ایجاد احساس هویت شخصی بوده و در تکوین شخصیت و هویت، تاثیرات ژرفی را بر جای می‌گذارند. مهم‌ترین نتیجه چارچوب فوق این است که اولاً، هویت شخص، چیزی نیست که در نتیجه عضویت‌های گروهی یا تداوم کنش‌های اجتماعی فرد به او تفویض شده باشد، بلکه فرد باید آن را به طور مداوم و روزمره ایجاد کند و در فعالیت خویش به طرز بازتابی مورد حفاظت و پشتیبانی قرار دهد و دوم اینکه، الگوهای گذران فراغت یکی از ابزارهای اساسی است که فرد به وسیله آن روایت معینی از هویت جنسیتی را محفوظ می‌دارد، و در عین حال خود وی نیز ورای همین روایت "در معرض دید" دیگران قرار می‌گیرد.

در این پژوهش چگونگی گذراندن اوقات فراغت بر مبنای یکی از دسته بندی‌های شناخته شده که به دو نوع سنتی و مدرن تقسیم می‌کند مورد استفاده قرار گرفته است. این دسته‌بندی همان‌طور که قبلاً توضیح داده شد در عین سادگی و قابل فهم بودن پوشش‌دهنده‌ی بسیاری از دسته بندی‌های دیگری است که در ادبیات این موضوع به آن اشاره شده است.

در الگوی فراغتی سنتی، افراد وقت خود را به فعالیت‌هایی مثل حضور در مساجد، مراسم‌های مذهبی دعا و تعامل با نزدیکان و آشنایان می‌پردازند. در الگوی فراغتی مدرن فعالیت‌هایی از قبیل تماشای فیلم، ماهواره، استفاده از شبکه‌های پیام‌رسان موبایلی، مسابقه‌های ورزشی در تلویزیون و استادیوم‌ها و رفتن به سفرهای خارجی و رفتن به کافی شاپ‌ها یا میل به انجام اینگونه فعالیت‌هایی بیشتر است.

بر اساس همین نوع نگاه به الگوهای فراغتی چهارچوب نظری مورد استفاده در این پژوهش بر پایه‌ی نظری مرتبط با هویت بازاندیشانه استوار شد. از شناخته شده‌ترین نظریه‌پردازان هویت بازاندیشانه، نظریه آنتونی گیدنز هست که به عنوان یک عامل مهم مورد استفاده در این پژوهش قرار گرفته است. از نظر گیدنز هویت عبارت است از خود شخص، آن طوری که شخص از خودش تعریف می‌کند. به نظر گیدنز، هویت انسان در کنش متقابل با دیگران ایجاد می‌گردد و در جریان زندگی پیوسته تغییر می‌کند. هیچ کس دارای هویت ثابتی نیست. هویت، سیال و همواره در حال ایجاد شدن و عوض شدن است. به دلیل پویایی جوامع امروزی، حق انتخاب و تنوع انتخاب افراد بیشتر است و همچنین تنوع مراجع در ساخت هویت شخصی افراد خیلی مؤثر است. بازتابندگی خود در جوامع امروزی آنقدر زیاد است که حتی جسم افراد تحت تأثیر بازتابندگی خود است (مثل رژیم گرفتن‌های غذایی مختلف). به نظر گیدنز، شرط اساسی تدارک هویت شخصی، استقرار «اعتماد بنیادین» است. هویت شخصی را نمی‌توان برحسب ماندگاری‌اش در زمان مورد توجه قرار داد، بلکه هویت برخلاف خود به عنوان پدیده‌ای عام مستلزم آگاهی بازتابی است. هویت در واقع همان چیزی است که فرد به آن آگاهی دارد؛ به عبارت دیگر، هویت شخصی چیزی نیست که در نتیجه تداوم کنش‌های اجتماعی فرد به او تفویض شده باشد بلکه چیزی است که فرد باید آن را به طور مداوم و روزمره ایجاد کند. در فعالیت‌های بازتابی خود مورد حمایت و پشتیبانی قرار دهد. هویت شخصی در حقیقت همان خود است که شخص آن را به عنوان بازتابی از زندگی‌نامه‌اش می‌پذیرد. هویت یعنی تداوم فرد در زمان و هویت شخصی را می‌توان بازتاب تعبیری که شخص از این تداوم دارد، عنوان کرد (۳۴).

گیدنز بازاندیشی در هویت یا هویت تأملی را اساساً ویژگی جامعه مدرن می‌داند و ویژگی آدمی را تأمل و بازاندیشی در همه عرصه‌های زندگی فردی و اجتماعی می‌داند. از نظر گیدنز، جنسیت یکی از رایج‌ترین اصول طبقه‌بندی است و ساختار اجتماعی و فرهنگی همه جوامع انسانی به شدت متأثر از تفاوت‌های جنسیتی است که غالب آن‌ها علمی یا طبیعی نمایانده می‌شوند اما در واقع برساخته اجتماع‌اند و متأثر از تصورات قالبی و ایدئولوژی‌های جنسیتی هستند. در نتیجه، در ساختار نهادهای اجتماعی، به ویژه در خانواده و نهادهای شغلی و آموزشی،

فرضيات پژوهش

- فرضيه ۱:** بين سن و الگوی گذران فراغت زنان رابطه وجود دارد.
- فرضيه ۲:** بين سطح تحصیلات و الگوی گذران فراغت زنان رابطه وجود دارد.
- فرضيه ۳:** بين وضعیت فعالیت و الگوی گذران فراغت زنان رابطه وجود دارد.
- فرضيه ۴:** بين وضعیت تأهل و الگوی گذران فراغت زنان رابطه وجود دارد.
- فرضيه ۵:** بين هویت زنانه بازانديشانه و الگوی گذران فراغت زنان رابطه وجود دارد.

روش تحقیق

روش مورد استفاده در این تحقیق کمی، پیمایشی با استفاده از ابزار پرسشنامه بوده است. جمعیت آماری این پژوهش، زنان گروه سنی ۲۰ تا ۴۹ ساله شهر يزد هستند که تعداد کل آن‌ها بر اساس نتایج سرشماری نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵، ۱۴۴۲۲۳ نفر بوده است. در این پژوهش از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای استفاده شده است. ابتدا با تقسیم يزد به پنج منطقه بر اساس تقسیمات شهرداری، در این پنج منطقه دست به نمونه‌گیری تصادفی ساده زدیم و از هر منطقه، سه محله به این روش انتخاب شد؛ هریک از محلات دارای نقشه‌های بلوک‌بندی شده می‌باشند. حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران ۳۸۴ نفر بدست آمد که البته در این تحقیق نهایتاً ۴۰۳ پرسشنامه تکمیل و از داده‌های آنها استفاده شد.

$$n = \frac{\frac{z^2 pq}{d^2}}{1 + \frac{1}{N} \left(\frac{z^2 pq}{d^2} - 1 \right)}$$

N: حجم جامعه آماری ۱۴۴۲۲۳ نفر
 d: اشتباه مجاز (معمولاً را برابر ۰,۰۵ در نظر می‌گیرند).
 Z: مقدار متغیر نرمال با سطح اطمینان ۱-α است. در آزمون دودامنه مقدار Z برای سطح اطمینان ۹۵ درصد برابر ۱,۹۶ و برای سطح اطمینان ۹۹ درصد برابر ۲,۵۸ است.
 p: نسبت برخورداری از صفت مورد نظر (جمعیت زنان)
 q=(1-p): نسبت عدم برخورداری از صفت مورد نظر (مثلاً جمعیت زنان). معمولاً p و q را ۰,۵ در نظر می‌گیرند.

در این تحقیق برای جمع‌آوری داده‌ها، از پرسشنامه که ساده‌ترین و رایج‌ترین تکنیک مورد استفاده در تحقیق پیمایشی است، استفاده شده است (دواس، ۱۳۸۱: ۱۴). پرسشنامه‌ها دارای مجموعه‌ای از سؤالات استاندارد شده یا بسته بودند که فقط یک دسته پاسخ‌های معین می‌توان به آن‌ها داد. برای طراحی متغیر وابسته (الگوهای فراغتی) و متغیر مستقل اصلی تحقیق (هویت بازانديشانه) از مقالات مرتبط با موضوع و البته با تغییراتی که اعتبار و پایایی آن مورد تأیید قرار گرفت بهره‌گیری شد.

تعریف نظری و عملیاتی

هویت زنانه بازانديشانه

هویت زنانه تصویر و احساسی است که زن از زن بودن خود دارد و انتظاراتی که به عنوان زن برای خود تعریف می‌کند (۳۵). هویت زنان را می‌توان به سه بعد تقسیم کرد. این ابعاد مهم‌ترین ویژگی‌های هویت یک زن می‌تواند باشد. این ابعاد عبارت‌اند از بعد هویت نقشی، هویت جنسیتی و هویت شخصی.

۱- هویت نقشی: در جهان امروز هویت حرفه‌ای یا شغلی بخش مهمی از مجموعه هویت غالب افراد، اعم از پیر و جوان را شکل می‌دهد. داشتن شغلی که ارزش اجتماعی داشته باشد، عزت‌نفس را زیاد می‌کند و به ایجاد احساس ایمنی و هویت باثبات کمک می‌کند.

۲- هویت جنسیتی: ربووارد هویت جنسیتی را گونه‌ای درک از احساسات جنسی خود که براساس نظریه فمینیستی فرهنگ بیش از بیولوژی هویت جنسی را تعیین می‌کند، تعریف می‌نماید.

۳- هویت شخصی: هویت فردی به ویژگی‌هایی اشاره دارد که فرد به عنوان یک شخص منحصر به فرد و متفاوت از دیگران قرار می‌گیرد و تفاوت‌هایی که فرد با دیگران دارد، آشکار شده و باعث ایجاد احساسات و علائق خاصی در فرد می‌گردد. (۳۶).

تعریف عملیاتی: همان‌طور که مطرح شد تعریف و بررسی هویت زنانه در این پژوهش طبق نظریه بازانديشی هویت‌گینز انجام شده است که به سه بعد که عبارتند از: هویت نقشی، هویت جنسیتی و هویت شخصی تقسیم شده است. برای ساختن پرسشنامه‌ی هویت زنانه، پرسشنامه‌های مرتبط با جنبه‌های مختلف هویت زنان مورد بررسی و استفاده قرار گرفته است از جمله رفعت‌جاه (۱۳)، مقدس و خواجانه‌نوری (۳۷)، ایمان و کیزقان (۳۴)، قارخانی (۳۸)، سفیری و همکاران (۳۹)؛ سپس سؤالات مناسب توسط محقق طراحی شده است. برای سنجش هویت زنانه بازانديشانه جمعاً ۵۳ گویه طراحی شده است که شامل ابعاد هویت نقشی، هویت جنسیتی و هویت شخصی می‌باشد که در سطح فاصله‌ای سنجیده شده است. هر بعد شامل زیربهدهایی است که به این شرح می‌باشد: هویت نقشی: ۱- نقش شغلی، ۲- نقش اجتماعی، ۳- نقش خانوادگی. هویت جنسیتی: ۱- کلیشه‌های جنسیتی، ۲- مدیریت بدن، ۳- تصور از بدن. هویت شخصی: ۱- هویت بازانديشانه، ۲- هویت حقوقی. برای پاسخ به این سؤالات از یک مقیاس ۵ درجه‌ای استفاده شده است. نمره بالا در این سنجش نشان‌دهنده هویت مدرن و نمره پایین نشان‌دهنده هویت زنانه سنتی است.

الگوهای فراغتی

الگوهای فراغتی در این پژوهش شامل دو بعد سنتی و مدرن و به شرح زیر می‌باشند:

تعریف نظری اوقات فراغت سنتی ۱: منظور از اوقات فراغت سنتی، شکلی از گذران فراغت است که بیشتر مبتنی بر الگوهای ساده و قدیمی زندگی بوده و بر رویکردها و قالب‌های مذهبی افراد نیز استوار است؛ مانند حضور در مساجد، مراسم دعا و هیئت‌های مذهبی و ... (۴۰).

¹ traditional leisure

یافته‌های تحقیق

توصیف یافته‌ها

در این قسمت به اختصار یافته‌های پژوهش، مورد اشاره قرار می‌گیرد. از مجموع ۴۰۳ نفر پاسخگوی این پژوهش که همه آنان زنان ساکن شهر یزد می‌باشند:

به لحاظ وضعیت سنی، ۳۷/۵ درصد افراد در گروه سنی ۲۰ تا ۲۹ سال، ۴۴/۹ درصد در گروه سنی ۳۰ تا ۳۹ سال، ۱۷/۶ درصد افراد در گروه سنی ۴۰ تا ۴۹ سال قرار داشتند. همچنین میانگین سنی پاسخگویان برابر ۳۲ سال و حداقل سن ۲۰ سال و حداکثر سن ۴۹ سال بوده است.

وضعیت تحصیلات زنان به گونه‌ای است که ۳۸/۷ درصد دارای تحصیلات لیسانس، ۳۲ درصد دیپلم، ۱۶/۴ درصد فوق لیسانس، ۷/۹ درصد راهنمایی و ۴/۲ درصد ابتدایی و ۰/۷ درصد دارای تحصیلات دکتری بودند همچنین میانگین تحصیلات پاسخگویان ۱۳/۹۹ (در حد فوق لیسانس) می‌و حداقل تحصیلات پاسخگویان نیز بی‌سواد و حداکثر دکتری می‌باشد.

وضعیت درآمد سرپرست خانواده پاسخگویان، بدین صورت است که ۶/۱ درصد از پاسخگویان، کمتر از یک میلیون تومان درآمد همچنین ۶/۱ درصد درآمد بیش از ده میلیون، ۱۳/۱ درصد درآمدی بین پنج میلیون تا هفت میلیون تومان، ۳۱/۸ درصد درآمدی بین سه میلیون تا پنج میلیون تومان، و اکثریت پاسخگویان ۴۲/۹ درصد بین یک میلیون تا سه میلیون تومان به طور ماهانه درآمد دارند.

۷۶/۲ درصد زنان اغلب با اعضای خانواده، ۱۲/۷ درصد با فامیل و ۸/۲ درصد با دوستان، ۱۵/۱ درصد همسایگان و ۲/۵ درصد به تنهایی اوقات فراغت خود را سپری می‌کنند.

از نظر همراهان فراغتی ۷۶/۲ درصد زنان اغلب با اعضای خانواده، ۱۲/۷ درصد با فامیل و ۸/۲ درصد با دوستان، ۱۵/۱ درصد همسایگان و ۲/۵ درصد به تنهایی اوقات فراغت خود را سپری می‌کنند.

به لحاظ تعداد اعضای خانواده ۶۶/۵ درصد پاسخگویان، در خانواده ۳ تا ۴ نفره و ۱۸/۸ درصد در خانواده ۵ تا ۷ نفری، ۱۲/۲ درصد در خانواده ۲ نفری و ۲/۰ درصد در خانواده هفت نفر به بالا بودند.

میانگین میزان ساعات اوقات فراغت و وقت آزاد بنا به اظهار پاسخگویان، در شبانه روز ۴/۷۸ و در روزهای تعطیل و آخر هفته ۸/۲۶ می‌باشد.

به لحاظ ابعاد اوقات فراغت، میانگین بعد فراغت سنتی ۱/۹۰، بعد اوقات فراغت مدرن ۱/۷۷ و میانگین اوقات فراغت (کل) ۱/۸۳ می‌باشد. بدین ترتیب در مجموع میزان اوقات فراغت در بین زنان نمونه، از حد متوسط کمتر است. پس از کدگذاری مجدد داده‌های این متغیر که مقادیری است بین ۰ تا ۵، در سه دسته بالا، متوسط و پایین، در مجموع میزان پرداختن به اوقات فراغت ۱/۰ درصد زنان در حد بالا، ۵۳/۳ درصد زنان در حد متوسط و ۴۵/۷ درصد زنان در حد پایین است.

توزیع درصدی ابعاد الگوهای اوقات فراغت در بین نمونه مورد بررسی نشان می‌دهد که در بعد اوقات فراغت سنتی، رفت و آمد

تعریف عملیاتی: برای ساختن متغیر اوقات فراغت مدرن از ۱۲

گویه زیر به‌عنوان معرف‌های آن و به صورت طیفی که خیلی زیاد نمره ۵، زیاد نمره ۴، متوسط نمره ۳، کم نمره ۲ و خیلی کم نمره ۱ و اصلاً نمره ۰ داشتند، به‌کاربرده‌ایم و از پاسخگویان خواسته‌شده تا پاسخ خود را به این گویه‌ها بیان کنند. میانگین این ۱۲ گویه که به صورت ترتیبی هستند عددی کمی می‌شود که بین ۰ تا ۵ می‌باشند و آن را به‌عنوان اوقات فراغت سنتی در نظر گرفته‌ایم.

تعریف نظری اوقات فراغت مدرن ۱: منظور از فراغت مدرن،

شکلی از گذران اوقات فراغت است که بیشتر مبتنی بر الگوهای جدید زندگی است. این شکل از فراغت با صنعت و فناوری امروزین پیوند بیشتری یافته و با نوعی تجددخواهی و نوگرایی همراه است و کمتر رویکردهای مذهبی و سنتی کمتر در نظر گرفته شده و فراغت بیشتر حالت فردی پیدا کرده است. همچنین، نوع گذران اوقات فراغت در دوره‌ی مدرن پرهزینه‌تر و جدیدتر شده است. در دوره‌ی مدرن، در کنار اوقات بیکاری فرد که به فعالیت‌های سازنده مثل هنر و ورزش و امثال آن طی می‌شود (۴۱).

تعریف عملیاتی: برای ساختن متغیر اوقات فراغت مدرن ۱۶ گویه

جدول را به‌عنوان معرف‌های آن به صورت طیفی که خیلی زیاد نمره ۵، زیاد نمره ۴، متوسط نمره ۳، کم نمره ۲ و خیلی کم نمره ۱ و اصلاً نمره ۰ داشتند، به‌کاربرده‌ایم و از پاسخگویان خواسته‌شده تا پاسخ خود را به این گویه‌ها بیان کنند. میانگین این ۱۶ گویه که به صورت ترتیبی هستند عددی کمی می‌شود که بین ۰ تا ۵ می‌باشند و آن را به‌عنوان اوقات فراغت مدرن در نظر گرفته‌ایم.

اعتبار

برای تعیین اعتبار از "روش صوری" استفاده شده است. "منظور از اعتبار صوری، میزان توافق متخصصان در رابطه با یک شاخص یا معیار است" (۴۲). در این پژوهش، پرسشنامه در اختیار تعدادی از اساتید و دانشجویان دوره دکتری دانشگاه یزد قرار گرفت که پس از اعمال اصلاحات پیشنهادی، مورد تأیید قرار گرفت.

پایایی

جهت اطمینان از پایایی سؤالات و گویه‌های مورد سنجش برای مفاهیم مورد استفاده پژوهش، پرسشنامه اولیه در بین ۳۰ نفر از جمعیت پژوهش مورد آزمون قرار گرفت تا نقص‌های احتمالی پرسشنامه که می‌توانست از نامفهوم بودن سؤالات، ترتیب نامناسب سؤالات و طولانی بودن پرسشنامه و ... باشد، مرتفع گردد. نتایج تحلیل‌ها بعد از اصلاح برخی گویه‌ها، نشان داد مقادیر آلفای کرونباخ متغیرهای تحقیق (به تفکیک ابعاد آنها) همگی از سطح قابل قبولی برخوردار هستند.

¹ modern leisure

میزان هویت زنانه سنتی در بین زنان نمونه، بیشتر از حد متوسط (۳) است.

یافته‌های تبیینی پژوهش

سن و الگوهای گذران اوقات فراغت

فرضیه شماره ۱: "میان سن و الگوهای گذران اوقات فراغت رابطه وجود دارد."

با توجه به اینکه متغیر سن یک متغیر فاصله‌ای است و متغیر الگوهای فراغتی نیز در سطح فاصله‌ای اندازه‌گیری شده است، از ضریب همبستگی پیرسون^۱ برای بررسی این فرضیه استفاده شده است که خروجی آن در جدول زیر نشان داده شده است:

خانوادگی با اقوام و دوستان با میانگین ۳/۱۸ (دامنه ۰ تا ۵) بیشترین فعالیت فراغتی و شرکت در فعالیت‌های بسیج با پیگیری مسائل و مشکلات محله در بین با میانگین ۰/۷۵ (دامنه ۰ تا ۵) کم‌ترین فعالیت فراغتی در بین پاسخگویان است.

با ترکیب دو متغیر سنتی و مدرن متغیر تعاملی سنتی - مدرن ساخته شد که بر حسب آن ۴ گروه فراغتی از یکدیگر تفکیک شد. ۶/۵ درصد در گروه فراغتی اول؛ سنتی زیاد-مدرن زیاد، ۱۱/۷ گروه فراغتی دوم؛ سنتی کم-مدرن زیاد، ۶۸/۷ گروه فراغتی سوم؛ سنتی کم-مدرن کم و ۱۳/۲ در گروه فراغتی چهارم؛ سنتی زیاد-مدرن کم قرار گرفتند. نتایج نشان داد میانگین کل (در طیف ۱ تا ۵) و انحراف معیار متغیر هویت زنانه به ترتیب برابر ۳/۵۱ و ۰/۴۱۰ است. بدین ترتیب در مجموع

جدول ۱- نتایج آزمون همبستگی پیرسون برای بررسی رابطه سن و چگونگی گذران اوقات فراغت

ابعاد اوقات فراغت		متغیر
مدرن	سنتی	سن
۰/۲۷۹**	۰/۰۹۲	

(سنتی زیاد-مدرن زیاد، سنتی کم-مدرن زیاد، سنتی کم-مدرن کم و سنتی زیاد-مدرن کم) تبدیل و رابطه متغیر سن با آن مورد بررسی قرار گرفت.

با توجه به اینکه متغیر تعاملی سنتی - مدرن یک متغیر چند وجهی و متغیر میزان سن زنان در سطح فاصله‌ای اندازه‌گیری شده است؛ بنابراین در اینجا آزمون مناسب، آزمون تحلیل واریانس F می‌باشد.

چنان‌که در جدول فوق مشاهده می‌گردد بین متغیر سن و الگوی فراغت مدرن همبستگی معکوس و معناداری در سطح خطای ۰/۰۱ وجود دارد؛ یعنی هر چه سن زنان بیشتر باشد الگوی فراغت مدرن در میان آنها کاهش پیدا می‌کند و یا برعکس زنان با سن کمتر، الگوی فراغت مدرن در بین آنها بیشتر است. برای بررسی بیشتر این فرضیه، متغیر الگوی فراغت که خود دارای دو بعد مجزای سنتی و مدرن می‌باشد به یک متغیر تعاملی سنتی-مدرن و دارای چهار گونه فراغتی

جدول ۲- نتایج آزمون تحلیل واریانس برای بررسی تفاوت متغیر تعاملی سنتی*مدرن بر حسب میزان سن

سطح معنی‌داری	F	میانگین مربعات درون گروهی	میانگین بین گروهی	سطوح	سن
۰/۰۰۰	۱۷/۷۵۶	۴۷/۱۹۵	۸۳۷/۹۹۷	سنتی زیاد-مدرن زیاد	۲۸/۴۲
				سنتی کم-مدرن زیاد	۲۸/۱۱
				سنتی کم-مدرن کم	۳۱/۹۸
				سنتی زیاد-مدرن کم	۳۷/۲۶

فرضیه شماره ۲: "بین سطح تحصیلات و الگوی گذران فراغت زنان رابطه وجود دارد."

این فرضیه مدعی تفاوت بین الگوهای گذران فراغت بر حسب وضعیت تحصیلات است. با توجه به این که متغیر تحصیلات چند وجهی و اسمی بوده و متغیر اصلی مطالعه حاضر یعنی الگوهای سنتی و مدرن گذران فراغت در سطح فاصله‌ای سنجیده شده است، برای بررسی الگوهای گذران فراغت بر اساس میزان تحصیلات از آزمون تحلیل واریانس استفاده شده است.

نتایج این تحلیل حاکی از وجود تفاوت معنادار بین میانگین سن زنان در سطوح مختلف متغیر تعاملی سنتی*مدرن است. همانطور که مقادیر میانگین نشان می‌دهند، کمترین سن مربوط به گروه فراغتی سنتی کم-مدرن زیاد و پس از آن به ترتیب میانگین گروه فراغتی سنتی زیاد-مدرن زیاد، گروه فراغتی سنتی کم-مدرن کم و گروه فراغتی سنتی زیاد-مدرن کم قرار دارد. آزمون دنباله‌ای شفه نشان داد بین میانگین سن زنان گروه فراغتی سنتی کم-مدرن زیاد، گروه فراغتی سنتی زیاد-مدرن زیاد، گروه فراغتی سنتی کم-مدرن کم، در سطح خطای ۰/۰۵ تفاوت معناداری وجود ندارد اما این سه میانگین با میانگین گروه فراغتی سنتی زیاد-مدرن کم دارای تفاوت معنادار است.

1- Pearson

جدول ۳- نتایج آزمون تحلیل واریانس برای بررسی تفاوت اوقات فراغت و ابعاد آن بر حسب سطح تحصیلات

سطح معنی داری	F	میانگین مربعات		میانگین	سطوح تحصیلات	
		درون گروهی	بین گروهی			
				۲/۴۰	ابتدایی	
				۱/۸۳	راهنمایی	
۰/۰۴۶	۲/۲۸۳	۰/۴۸۳	۱/۱۰۳	۱/۹۱	دیپلم	فراغت
				۱/۸۶	لیسانس	سنتی
				۱/۸۸	فوق لیسانس	
				۲/۴۲	دکتری	
				۱/۲۲	ابتدایی	
				۱/۷۰	راهنمایی	
۰/۰۰۰	۴/۸۹۱	۰/۵۳۲	۲/۶۰۰	۱/۷۵	دیپلم	فراغت
				۱/۷۷	لیسانس	مدرن
				۱/۹۲	فوق لیسانس	
				۳/۱۹	دکتری	

زنان، الگوی فراغتی مدرن بیشتر و بیشتر می شود. این رابطه در سطح خطای ۰/۰۱ معنادار است.

فرضیه شماره ۳: " بین وضعیت فعالیت و الگوی گذران فراغت زنان رابطه وجود دارد."

با توجه به اینکه متغیر وضعیت فعالیت یک متغیر اسمی چند وجهی و متغیر الگوهای فراغتی در سطح فاصله‌ای اندازه‌گیری شده است؛ بنابراین در اینجا آزمون مناسب، آزمون تحلیل واریانس F می‌باشد.

با توجه به اطلاعات جدول فوق، مقدار F برای مقایسه میانگین فراغت سنتی بر حسب سطوح تحصیلات زنان، در سطح خطای ۰/۰۵ معنادار است اما بر اساس مقادیر میانگین نمی توان رابطه خطی و روشنی بین این دو متغیر مشاهده کرد. اما بین سطح تحصیلات و الگوی فراغتی مدرن در زنان یک رابطه معنادار و روشنی برقرار است. همانطور که مقادیر میانگین جدول بالا نشان می دهد با افزایش سطح تحصیلات

جدول ۴- نتایج آزمون تحلیل واریانس برای بررسی تفاوت اوقات فراغت و ابعاد آن بر حسب وضعیت فعالیت

سطح معنی داری	F	میانگین مربعات		میانگین	وضعیت فعالیت	
		درون گروهی	بین گروهی			
				۱/۷۵	شاغل	
				۱/۶۸	بیکارجویای کار	
۰/۰۴۳	۲/۳۱۲	۰/۴۸۳	۱/۱۱۷	۲/۰۱	محصل یا دانشجو	فراغت
				۱/۹۸	خانه دار	سنتی
				۱/۶۷	دارای درآمد بدون کار	
				۱/۸۴	بازنشسته	
				۱/۷۲	شاغل	
				۱/۹۵	بیکارجویای کار	
۰/۰۰۰	۵/۹۰۴	۰/۵۲۵	۳/۱۰۲	۲/۲۰	محصل یا دانشجو	فراغت
				۱/۶۵	خانه دار	مدرن
				۱/۹۴	دارای درآمد بدون کار	
				۱/۶۰	بازنشسته	

کمترین فراغت مدرن مربوط به افراد بازنشسته است. این نتایج با نتایج فرضیه اول که در آن رابطه سن و فراغت مورد بررسی قرار گرفت، همخوانی دارد.

با توجه به اطلاعات جدول فوق، میان متغیر فراغت سنتی و وضعیت فعالیت رابطه معنادار در سطح ۰/۰۵ و بین متغیر فراغت مدرن و وضعیت فعالیت رابطه معنادار در سطح ۰/۰۰۱ وجود دارد. افراد محصل یا دانشجو فعالیت های فراغتی مدرن بیشتری نسبت به دیگران دارند و

متغير اوقات فراغت زنان در سطح فاصله‌ای سنجيده شده است از آزمون تی دو نمونه مستقل برای بررسی رابطه این دو استفاده شده است. خروجی آزمون در جدول زیر آمده است.

در ادامه برای بررسی‌های بیشتر، این فرضیه را در دو گروه فعالیتی شاغل و خانه دار هم آزمون نمودیم. با توجه به این که متغير وضعیت فعالیت اینک یک متغير دووجهی و اسمی بوده (شاغل و خانه دار) و

جدول ۵- خروجی آزمون تی برای آزمون تفاوت اوقات فراغت و ابعاد آن بر حسب وضعیت فعالیت

متغير	گروهها	تعداد	میانگین	انحراف معیار	t	درجه آزادی	سطح معناداری
فراغت سنتی	شاغل	۱۳۱	۱/۷۵	۰/۷۵۹	-۲/۸۵۰	۳۱۵	۰/۰۰۵
	خانه‌دار	۱۸۶	۱/۹۸	۰/۷۰۲			
فراغت مدرن	شاغل	۱۳۱	۱/۷۲	۰/۷۸۶	۰/۷۴۵	۳۱۵	۰/۴۵۷
	خانه‌دار	۱۸۶	۱/۶۵	۰/۷۱۶			

این فرضیه مدعی تفاوت بین میزان اوقات فراغت بر حسب وضعیت تاهل است. با توجه به این که متغير وضعیت تاهل اسمی و چند وجهی و متغير اصلی مطالعه حاضر یعنی الگوهای فراغتی در سطح فاصله‌ای سنجيده شده است، برای بررسی تفاوت اوقات فراغت بر اساس وضعیت تاهل از آزمون تحلیل واریانس استفاده شده است. به منظور بررسی دقیق‌تر این فرضیه، میانگین اوقات فراغت مدرن در بین زنان مجرد، متأهل و بی‌همسر در ابعاد مختلف سنجيده شده است. خروجی آزمون در جدول زیر گزارش شده است:

خروجی این آزمون نشان می‌دهد که تنها در بعد اوقات فراغت سنتی تفاوت میانگین اوقات فراغت زنان شاغل (۱/۷۵) با زنان خانه دار (۱/۹۸) معنادار است؛ به عبارت دیگر میزان اوقات فراغت سنتی در بین زنان خانه دار اندکی بیشتر از زنان شاغل است ($P < 0/01$).
فرضیه شماره ۴: " بین وضعیت تاهل و الگوی گذران فراغت زنان رابطه وجود دارد. "

جدول ۶- نتایج آزمون تحلیل واریانس برای آزمون تفاوت اوقات فراغت بر حسب وضعیت تاهل

متغير	سطوح	میانگین	میانگین مربعات		F	سطح معنی‌داری
			بین گروهی	درون گروهی		
فراغت سنتی	مجرد	۱/۸۶	۱/۶۲۲	۰/۴۸۵	۳/۳۴۲	۰/۰۳۶
	متاهل	۱/۹۴				
	بی‌همسر	۱/۴۶				
فراغت مدرن	مجرد	۲/۰۴	۶/۱۴۴	۰/۵۲۹	۱۱/۶۰۳	۰/۰۰۰
	متاهل	۱/۷۰				
	بی‌همسر	۱/۲۶				

هویت زنانه بازانديشانه و الگوهای فراغتی
فرضیه شماره ۵: " بین هویت زنانه بازانديشانه و الگوی فراغتی زنان رابطه وجود دارد. "
با توجه به اینکه هر دو متغير این فرضیه (هویت زنانه بازانديشانه و الگوی فراغتی) در سطح فاصله‌ای اندازه‌گیری شده‌اند از ضریب همبستگی پیرسون برای بررسی این فرضیه استفاده شده است که خروجی آن در جدول زیر نشان داده شده است:

با توجه به اطلاعات جدول فوق، زنان متأهل در مقایسه با زنان مجرد، فعالیتهای فراغتی سنتی بیشتر و برعکس زنان مجرد در مقایسه با زنان متأهل فعالیتهای فراغتی مدرن بیشتری دارند. میزان فعالیت های فراغتی زنان بی همسر نیز در هر دو بعد سنتی و مدرن کمتر از زنان مجرد و متأهل است. بنابراین، فرضیه چهارم تحقیق مورد تأیید قرار می‌گیرد.

جدول ۷- ضرایب همبستگی پیرسون بین متغير هویت بازانديشانه زنانه و ابعاد مختلف اوقات فراغت

هویت زنانه بازانديشانه	ابعاد اوقات فراغت
نقش شغلی	سنتی
	مدرن
	۰/۹۱
نقش اجتماعی	سنتی
	مدرن
نقش خانوادگی	سنتی
	مدرن
	۰/۰۴۵
	۰/۰۸۲
	۰/۱۱۵

بهداشت	۰/۰۹۵	*-۰/۲۳۹	بعد هویت نقشی
کلیشه‌های جنسیتی	۰/۰۲۷	*-۰/۱۲۰	کلیشه‌های جنسیتی
مدیریت بدن	**۰/۲۷۶	۰/۰۶۸	مدیریت بدن
تصور از بدن	**۰/۱۳۲	*-۰/۱۱۱	تصور از بدن
بعد هویت جنسیتی	**۰/۴۱۳	-۰/۰۷۹	بعد هویت جنسیتی
هویت بازاندیشانه	**۰/۳۲۴	**۰/۱۸۷	هویت بازاندیشانه
هویت حقوقی	۰/۰۱۹	-۰/۱۵۷**	هویت حقوقی
بعد هویت شخصی	**۰/۳۳۴	**۰/۲۰۸	بعد هویت شخصی
هویت زنانه (شاخص کل)	**۰/۲۵۱	**۰/۲۳۳	هویت زنانه (شاخص کل)

پرداختن به اوقات فراغت سنتی نیز در بین آن‌ها کمتر می‌شود. همچنین بین بعد هویت جنسیتی و زیر بعد مدیریت بدن، تصور بدن و بعد هویت شخصی و زیر بعد هویت بازاندیشانه و شاخص هویت زنانه بازاندیشانه با فراغت مدرن رابطه مثبت و معناداری مشاهده می‌شود؛ بدین معنی که هر چه زنان هویت مدرن‌تری در این ابعاد داشته باشند فراغت مدرن بیشتری‌تری نیز دارند.

در ادامه به بررسی رابطه متغیر هویت زنانه بازاندیشانه با متغیر تعاملی سنتی*مدرن پرداخته شد. با توجه به اینکه متغیر تعاملی سنتی*مدرن یک متغیر اسمی چند وجهی و متغیر هویت زنانه بازاندیشانه در سطح فاصله‌ای اندازه‌گیری شده است؛ بنابراین در اینجا آزمون مناسب، آزمون تحلیل واریانس F می‌باشد.

بر اساس اطلاعات جدول فوق رابطه معنی‌داری بین شاخص کل متغیر هویت زنانه بازاندیشانه و فراغت (هم در بعد سنتی و هم مدرن) در بین زنان شهر یزد وجود دارد ($P < 0/01$). بنابراین این فرضیه تایید می‌شود. اما باید توجه داشت که این رابطه برای فراغت سنتی، از نوع معکوس و برای فراغت مدرن رابطه مستقیم برقرار است.

در جدول بالا، همبستگی بین متغیر هویت زنانه بازاندیشانه و ابعاد اوقات فراغت آورده شده است که در این میان بین بعد هویت نقشی و تمام زیر بعدهای آن، هویت شخصی و تمام زیر بعدهای آن و زیر بعد کلیشه‌های جنسیتی و تصور از بدن از بعد هویت جنسیتی با اوقات فراغت سنتی رابطه معکوس و معناداری مشاهده می‌شود بدین معنی که هر چه زنان هویت مدرن‌تری در ابعاد ذکر شده داشته باشند میزان

جدول ۸- نتایج آزمون تحلیل واریانس برای بررسی تفاوت هویت بازاندیشانه زنانه بر حسب متغیر تعاملی سنتی*مدرن

سطح معنی‌داری	F	میانگین مربعات		سطوح	هویت زنانه بازاندیشانه
		میانگین درون گروهی	میانگین بین گروهی		
۰/۰۰۰	۱۲/۰۱۴	۷۴/۰۲۰	۶/۶۸۶	سنتی زیاد-مدرن زیاد	۲/۸۶
				سنتی کم-مدرن زیاد	۲/۴۲
				سنتی کم-مدرن کم	۲/۶۹
				سنتی زیاد-مدرن کم	۲/۹۱

گردید و توسط تکنیک‌ها و آزمون‌های آماری مورد تجزیه و تحلیل واقع شد.

به طور کلی با توجه به نظریات مورد بررسی و همچنین پژوهش‌های داخلی و خارجی انجام گرفته، تعداد نه متغیر مستقل به عنوان عواملی که بر سلامت اجتماعی زنان مربوط می‌شوند، استخراج شده است. این نه متغیر شامل سن، تحصیلات، وضعیت فعالیت، وضعیت تاهل، هویت زنانه بازاندیشانه، می‌باشد که در این قسمت به بررسی و تحلیل رابطه میان این متغیرهای مستقل و متغیر وابسته این پژوهش که اوقات فراغت سنتی-مدرن و اوقات فراغت سنتی-مدرن می‌باشد پرداخته می‌شود:

فرضیه اول پژوهش مبنی بر رابطه سن و الگوهای فراغتی زنان مورد تایید قرار گرفت. به طوری که مسن ترها به فعالیت‌های سنتی و جوانترها به فعالیت‌های مدرن فراغتی می‌پردازند. نتیجه به دست آمده با یافته‌های حاصل از تحقیقات (۴) و (۵) همسو است. با توجه به اینکه

نتایج آزمون تعقیبی توکی نشان داد بین میانگین هویت زنانه بازاندیشانه زنان گروه فراغتی سنتی زیاد-مدرن کم، گروه فراغتی سنتی زیاد-مدرن زیاد، گروه فراغتی سنتی کم-مدرن کم، در سطح خطای ۰/۰۵ تفاوت معناداری وجود ندارد اما این سه میانگین با میانگین گروه فراغتی سنتی کم-مدرن زیاد دارای تفاوت معنادار است.

بحث و نتیجه‌گیری

با توجه به اهمیت اوقات فراغت به ویژه در بین زنان پژوهش حاضر به منظور بررسی چگونگی گذران فراغت زنان و عوامل مرتبط با اوقات فراغت زنان در یزد انجام شده است. پس از طی مراحل مقدماتی و مرور پژوهش‌ها و تحقیقات داخلی و خارجی و همچنین بررسی نظریات در زمینه اوقات فراغت یک چارچوب نظری برای این پژوهش ایجاد شد و سپس جهت بررسی و تحلیل فرضیات پژوهش با استفاده از تکمیل پرسشنامه در یک نمونه ۴۰۳ نفری از زنان داده‌های مورد نیاز جمع‌آوری

مجردان بیشتر از متاهلان است، اما میانگین فراغت سنتی متاهلان بیشتر از مجردان است. میانگین فراغت سنتی، مدرن و کل بی‌همسران از دو گروه مجرد و متاهل کمتر است؛ همچنین برای بررسی دقیق‌تر از آزمون تعقیبی توکی و شفه استفاده شد که نتایج آن بدین صورت بوده است که میانگین مربوط به وضعیت تاهل بی‌همسر (بر اثر فوت یا طلاق) در یک گروه و میانگین‌های مربوط به وضعیت تاهل مجرد و متاهل در یک گروه (با تفاوت معنادار) قرار می‌گیرد که از دستاوردهای این فرضیه است.

فرضیه پنجم رابطه هویت زنانه بازانديشانه و الگوهای فراغتی (سنتی_مدرن) تایید شد. این یافته با دیدگاه گیدنز که معتقد است یکی از ابزارهای هویت ساز در دوران مدرن، بدن و مدیریت آن است مطابقت دارد؛ این بدان معنا است که امروزه افراد از طریق گنجانیدن برنامه مدیریت بدن در اوقات فراغت خود، به دنبال کسب تشخیص و ایجاد هویت هستند؛ به عبارتی از دیگر موارد بازانديشی در دوران معاصر، تغییر نوع نگاه به بدن و تغییر مفهوم زیبایی است؛ به گونه‌ای که در این دوران برداشت‌های نو به نو شونده از زیبایی سرعت گرفته است. به تعبیر گیدنز، امروزه شاهد اهمیت یافتن بعضی از انواع سیمای ظاهری و کردارهای بدنی هستیم (۷). در حقیقت، بازانديشی این افراد به قلمرو مدیریت و تصور بدن نیز کشانده شده است. افرادی که الگوی فراغتی مدرن را برای خود برمی‌گزینند، احتمالاً بیشتر به دنبال مدیریت بدن و سازگار کردن آن با معیارهای روز جامعه هستند. همچنین پس از بررسی‌های بیشتر، تفاوت بین هویت زنانه بازانديشانه و متغیر تعاملی سنتی-مدرن تایید شد. این یافته را با دیدگاه ترنر (۴۳) مرتبط است. تغییراتی چون صنعتی شدن، فردگرایی و مدرنیته سبب توجه به بدن شده و بدن در این دوران با هویت و با مفهوم "خود" ارتباط یافته است و البته ظهور «خود» مدرن، کاملاً با توسعه مصرف و مصرف‌گرایی مرتبط است. نوع گذران اوقات فراغت، به عنوان یکی از مهم‌ترین عرصه‌های تعامل اجتماعی، به منزله یک رسانه و معرف هویت افراد و به ویژه جوانان می‌باشد. از آنجایی که انتخاب، آزادی و داوطلبانه بودن مهم‌ترین مؤلفه‌های فراغت را تشکیل می‌دهند، فرد از طریق کنش‌های داوطلبانه فراغت به آرمان‌های هویتی شکل می‌بخشد. در یک کلام می‌توان عنوان کرد که افراد و به ویژه جوانان در مدرنیته متأخر، نحوه گذران اوقات فراغتشان را به عنوان بخشی از منابع فرهنگی لازم برای جریان پیوسته‌ی هویت خود به کار می‌برند، به گونه‌ای که نحوه گذران اوقات فراغت به عنوان بخشی از معانی ذهنی و عینی افراد در بازتاب بیرونی شکل یافته است. می‌توان نتایج این فرضیه را اینگونه تبیین کرد که مصرف و از آن جمله مصرف فراغتی با هویت زنان مرتبط است.

پیشنهادات

راهکارها و پیشنهادات در تحقیق حاضر مشتمل بر دو بخش پیشنهادات پژوهشی و اجرایی می‌باشد که موارد زیر را شامل می‌شود:

پیشنهادات پژوهشی

جوانان به ابزارهای مدرن گذران فراغت علاقه‌مندی و دسترسی بیشتری دارند، این نتیجه دور از انتظار نیست. همچنین وجود تفاوت بین سن و متغیر تعاملی سنتی-مدرن تایید شد. نتایج آزمون دنباله‌ای شفه نشان داد گونه فراغتی سنتی زیاد-مدرن کم در یک گروه جداگانه و سه گونه فراغتی دیگر در گروه جداگانه دیگر قرار می‌گیرند؛ بنابراین مطابق با یافته‌های پژوهش حاضر، گروه فراغتی سنتی زیاد-مدرن کم با میانگین سنی (۳۷/۲۶) با گروه‌های فراغتی دیگر تفاوت معنادار به لحاظ آماری وجود دارد. در مورد این فرضیه این گونه می‌توان گفت زنانی که سن بالاتری دارند در گروه فراغتی سنتی زیاد و مدرن کم قرار دارند.

فرضیه دوم: پژوهش تفاوت میانگین میزان تحصیلات و الگوهای فراغتی سنتی و مدرن تایید شد. بر اساس این فرضیه بین گروه‌های تحصیلی مختلف در باب میانگین اوقات فراغت آن‌ها تفاوت معناداری وجود دارد؛ به این ترتیب که فراغت سنتی افراد بی‌سواد و دارای تحصیلات دکتری بیشتر از گروه‌های تحصیلی دیگر است، ولی میانگین فراغت مدرن و فراغت کل افراد با تحصیلات دکتری با اختلاف بیشتر از گروه‌های دیگر است. از سوی دیگر آزمون توکی و شفه نشان داد میانگین اوقات فراغت سنتی و تحصیلات افراد در یک گروه با تفاوت غیر معنی دار قرار می‌گیرند و میانگین اوقات فراغت مدرن و کل نیز بدین صورت است که میانگین اوقات فراغت دکتری در یک گروه مجزا و بقیه در یک گروه دیگر با تفاوت معنادار در سطح ۰/۰۰۱ قرار می‌گیرند. این نتیجه با دیدگاه بورديو همخوانی دارد. بر اساس دیدگاه وی سرمایه فرهنگی نقش بسیار مهمی در اندیشه‌ی بورديو ایفا می‌کند. جامعه‌شناسی مصرف و تحلیل وی درباره‌ی سبک زندگی بر همین نوع سرمایه متکی است. سرمایه‌ی فرهنگی دربرگیرنده‌ی تمایلات پایدار فرد است که در خلال اجتماعی شدن در فرد انباشته می‌شوند. بورديو تحصیلات را نمودی از سرمایه فرهنگی می‌دانست. با توجه به اینکه افراد برای تحصیل وارد محیط‌های مدرن از قبیل مدرسه و دانشگاه می‌شوند و این محیط‌ها بر سلیقه و رفتار آن‌ها تأثیر می‌گذارند؛ بنابراین این افراد دسترسی بیشتری به ابزارهای مدرن گذران اوقات فراغت دارند (۴) این نتیجه دور از انتظار نیست.

فرضیه سوم: تفاوت وضعیت فعالیت و الگوهای فراغتی زنان تایید شدند. این یافته با رویکرد وبر تبیین کرد. بر اساس رویکرد وی گروه‌های منزلت و طبقات از طریق سبک‌های زندگی به گروه‌های مرجع تبدیل می‌شوند و معیارهای قضاوت اجتماعی و ارزیابی اخلاقی را تعریف می‌کنند و می‌توان اینگونه تحلیل کرد که با بالا رفتن تحصیلات و وارد شدن زنان در بازار کار و کسب استقلال اقتصادی، پایگاه اقتصادی-اجتماعی زنان افزایش می‌یابد و این موجب تغییرات در سبک زندگی و سبک فراغتی آن‌ها می‌شود. همچنین این یافته با پژوهش‌های (۴) و (۳۴) همسو است.

فرضیه چهارم: تفاوت میانگین وضعیت تاهل و الگوهای فراغتی (سنتی_مدرن) تایید شدند. بین افراد مجرد و متاهل درباره‌ی میانگین اوقات فراغت آن‌ها تفاوت معناداری وجود دارد؛ به این معنا که میانگین اوقات فراغت در بین مجردها بیشتر از متاهلان است. مطالعات پیشین بر این تفاوت تأکید داشتند (6). از سوی دیگر، میانگین فراغت مدرن

اعتماد به نفس می‌شد که اوقات فراغت مطلوب و بهینه را حق خود بدانند و برای بهبود اوقات فراغت خود تلاش کنند و همچنین برای اصلاح رویکردهای مردسالارانه از راه ايقاع مردان برای ضرورت فراغت زنان تلاش کنند.

توسعه، تجهیز و گسترش امکانات مراکز فرهنگی و ورزشی جهت گذران اوقات فراغت بانوان.

برنامه‌ریزی در جهت فعالیت‌های فراغتی متناسب با زمینه‌های فرهنگی و همچنین کارخانگی برای زنان خانه‌دار.

فراهم نمودن زمینه‌های لازم جهت بهره‌مندی زنان محروم و مستضعف از امکانات موجود فرهنگی بدون پرداخت هزینه.

سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی برای ایجاد و حفظ حمل و نقل ایمن و ارزان و متناسب با مادران به منظور افزایش سطح دسترسی زنان به فعالیت‌های فراغتی و تفریحی بسیار اثربخش خواهد بود. در شرایط کنونی، حمل و نقل متناسب با وضعیت مادران دارای فرزند خردسال تعبیه نشده است و بسیاری از مادران به دلیل دشواری‌های حمل و نقل با وسایل عمومی از بسیاری از امکانات محروم می‌شوند. به عنوان مثال به تازگی در چند ایستگاه اصلی متروهای شهر تهران، مکان‌هایی موسوم به اتاق کودک و مادر اختصاص داده شده است.

احداث پارک‌ها و فضاهای فراغتی مانند راه اندازی مراکز تفریحی- ورزشی چند منظوره از طرف مسئولان و شهرداری‌ها که امکان خدمت‌رسانی به زنان شاغل دارای فرزند خردسال و یا نگهداری سالمندان هنگام ورزش و تفریح بانوان را داشته باشد از جمله راهکارهای حل مشکل فراغت زنان است.

با توجه به نتایج تحقیق، انجام مطالعاتی با روش‌های کیفی برای بررسی الگوهای فراغتی زنان پیشنهاد می‌شود.

پیشنهاد می‌شود در تحقیقات بعدی با توجه به اهمیت اشتغال در اوقات فراغت زنان پژوهشی مرتبط با الگوهای فراغتی زنان شاغل انجام شود.

با توجه به اینکه در این پژوهش به بررسی رابطه هویت زنانه بازاندیشانه با الگوهای فراغتی زنان شهر یزد پرداخته شد، پیشنهاد می‌شود که در پژوهش‌های آتی رابطه بین هویت دینی، اجتماعی، ملی و .. با الگوهای فراغتی زنان مورد بررسی قرار گیرد.

با توجه به اینکه در این پژوهش الگوهای فراغتی زنان جوان (۴۹- ۲۰) مورد بررسی قرار گرفت، پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آینده الگوهای فراغتی به صورت مقایسه‌ای بین زنان جوان و میانسال و سالمندان انجام گیرد.

با توجه به اینکه در این پژوهش، فعالیت‌های فراغتی زنان در دو دسته سنتی و مدرن بررسی شدند پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی فعالیت‌های فراغتی در دسته‌بندی‌های دیگر مثل فعالیت‌های فراغتی خلاقانه، نهادی، انومیک و فعالیت‌های فراغتی ناسالم نیز بررسی شود.

پیشنهادات اجرایی

اولین و موثرترین گام برای ارتقا وضعیت اوقات فراغت زنان، آموزش مهارت‌های زندگی است. مهارت‌های زندگی اعم از روانشناختی و مهارت‌های کاربردی زندگی که موجب تربیت و پرورش زنان آگاه و با

جدول ۹ - الگوی فراغتی پیشنهادی

خلاقانه	آواز خواندن، آهنگ‌سازی موسیقی، نواختن یک ساز موسیقی، رقصیدن، تمرین یا اجرای نمایش، صنایع دستی با پارچه مانند گلدوزی، قلاب‌دوزی بافندگی، صنایع دستی چوبی از قبیل منبت‌کاری، مشبک‌کاری، نقاشی، طراحی، چاپ و یا مجسمه‌سازی، سفالگری، خوشنویسی یا جواهرسازی، نوشتن خلاق مثل نوشتن شعر یا نثر، از جمله وبلاگ‌ها، ساخت فیلم یا انیمیشن، ایجاد آثار هنری یا انیمیشن در رایانه، ساخت کلیپ یا فیلم، یادگیری یا تمرین ترفندهای شعبده‌بازی یا مهارت سیرک، عکاسی، ساخت وسایل ابداعی، گلسازی، فرش بافی، آشپزی یا شیرینی‌پزی، سعی در بهتر کردن منزل خود از طریق (ساختن، بازسازی، تعمیر یا تزئین وسایل)، بازی‌های تفریحی مثل شطرنج، نگهداری از حیوانات و رسیدگی به آن‌ها، باغبانی یا نگهداری از گل و گیاه در حیاط یا آپارتمان، رفتن به مسجد، رفتن به اماکن سیاحتی و زیارتی، مشارکت در برنامه‌های نذری، رفتن به مجالس جشن و سرور مذهبی (مولودی)، رفتن به مجالس مذهبی مثل روضه و دعا، شرکت در بسیج و مانند این‌ها، قرائت قرآن، مشارکت در کارهای دواطلبانه و خیریه (حمایت از بیماران و ...)، پیگیری مسائل و مشکلات محله، شرکت در همایش‌ها و نشست‌های اجتماعی، هنری و فرهنگی، مشارکت در نشست‌ها و جلسات سیاسی، رفتن به دیدار خویشاوندان و اقوام
انومیک	پرسه زدن در مراکز خرید نظیر پاساژها (پاساژ گردی)، پرسه زدن بی‌هدف در خیابان‌ها (خیابان گردی)، رفتن به کافی شاپ یا قهوه خانه سنتی، رفتن به رستوران، گفتگوی اینترنتی (چت کردن)، تماس تلفنی با دوستان و آشنایان، گردش با اتومبیل در خیابان‌های شهر، استراحت کردن، کوچه نشینی، دیر خوابیدن (شب نشینی)، گوش دادن به موسیقی، استفاده از شبکه‌های رادیویی و تلویزیونی داخلی، استفاده از شبکه‌های رادیویی و تلویزیونی خارجی، پرسه زدن شبکه‌های اجتماعی مجازی داخلی (سروش، آی‌گپ و ...)، انجام بازی‌های کامپیوتری، پیامک زدن، بلوتوث بازی، تماس آنلاین با دوستان و آشنایان، تماشای CD و DVD در خانه
ناسالم (ناهنجار)	گوشه‌گیری، ولگردی و اتلاف وقت، اعتیاد به رسانه‌های جمعی، تماشای فیلم‌های مستهجن، خواب زیاد، سیگار کشیدن، قلیان کشیدن، دورهمی و پارتی مختلط، تفریحات خارج از منزل با دوست پسر، اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی، اعتیاد به مواد مخدر، مصرف مشروبات الکلی، عضویت در باندهای خلافکار، درگیری با دیگران، ویراژدادن و سرعت بالای ماشین، تهدید و ترساندن دیگران، مزاحمت تلفنی، تخریب اموال عمومی

منبع: نگارنده

ملاحظات اخلاقی

پیش از اجرای پژوهش از شرکت‌کنندگان رضایت آگاهانه کتبی گرفته شد و تمام شرکت‌کنندگان با رضایت خود در پژوهش شرکت داشتند و محققان به آن‌ها اطمینان دادند که نتایج تحقیق محرمانه خواهد بود.

حامی مالی

تمام منابع مالی و هزینه پژوهش و انتشار مقاله تماماً بر عهده نویسندگان بوده و هیچ‌گونه حمایت مالی دریافت نشده است.

مشارکت نویسندگان

مقاله برگرفته از پایان‌نامه مقطع ارشد است. نویسنده اول استاد راهنما و نویسنده مسئول است؛ نویسنده دوم استاد مشاور؛ نویسنده سوم دانشجوی می‌باشند.

تعارض منافع

این نوشتار برگرفته از پایان‌نامه ارشد بوده و فاقد هرگونه تعارض منافع تضاد با منافع شخصی یا سازمانی هست.

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

این پژوهش برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد پژوهش علوم اجتماعی دانشگاه یزد انجام گرفته است. ملاک‌ها و ضوابط اخلاقی در نظر گرفته شد. تمام نکات اخلاقی شامل رازداری، در اولویت بودن سلامت شرکت‌کنندگان، امانت‌داری، دقت در استناددهی، قدردانی از دیگران، رعایت ارزش‌های اخلاقی در گردآوری داده‌ها، رعایت حریم خصوصی شرکت‌کنندگان توسط پژوهشگران مدنظر قرار گرفته است.

10.1177/1077727X03261631]. 2009; 32(3): PP, 254-274.

7. Giddens A. *Modernity and Self-Identity, Self and Society in the Late Modern Age.* Stanford University Press, Stanford. 1991.
8. Koohestani H. A research on free time and ways to use it. Moshhad: Teeho. ۱۹۹۹
9. Statistical Center of Iran. Project for statistics of time spent in urban areas of the country 1393-1394. Tehran: Statistical Center of Iran. 2016. Available via <https://www.amar.org.ir>.
10. Parker S. *The Sociology of Leisure,* London: Routledge. [Doi: 10.4324/9781003213567] 1976.
11. Abot P, Walas K. *Sociology of women.* Translated by Manije NajmAraghi. Tehran: Ney. 2001.
12. Enayat H, Ghafari D. Evaluation of women's level of satisfaction with the quality of service provision in public leisure spaces, a case study of public services in the historical contexts of Kermanshah. *Women and Family Studies Quarterly.* 2015; 8(29): 73-100. [Persian].
13. Rafatjah M. Power, gender and leisure. in Seminar of leisure macro architecture in

References

1. Kiani Salmi S, Shaterian M, Yoosefifar T, Amjadi T. Investigating the Impact of Social Networking on the leisure Time of housewives in City of Qom. *Womans Studies.* 2021; 12(38). [Doi: 10.30465/WS.2021.25558.2666].
2. Lapa TY. Life satisfaction, leisure satisfaction and perceived freedom of park recreation participants. *Procedia-Social and Behavioral Sciences,* 2013; 93. pp.1985-1993.
3. Hosseini M, Rahimi L, Ajorlo Z, Majidi Z, Rozbahani N. Investigating how to spend leisure time among women in the area covered by the population research base of Dr. Mohammad Gharib in Arak city. *Journal of Arak University of Medical Sciences (Rahvard Danesh).* 2006; 9: 175-210. [Persian].
4. Ebrahimi Gh, Moslemi petroodi R. Leisure, Cultural capital, and Women (Case Study of Juybar Town). *Woman in Development and Politics.* 2012; 9(4); 73-91. [Persian].
5. Larrabee ER. *The Leisure, the Free Press Glecoe Illiois.* 1961.
6. G Lee Y, Bhargava V. Leisure Time: Do Married and single individuals spend it differently? *Family and Consumer Sciences Research Journal,* [Doi:

- Tehran. Tehran: Tehran City. 2007. [Persian].
- 14- Green E, Hebron S, Woodward D. Women's Leisure, What Leisure? London: Mcmi006Clan Press. 1990.
 14. Rafatjah M. A reflection on the Iranian woman's identity. Tehran: Tehran University. 2008. [Persian].
 15. Dunn RG. Identity crises, a social critique of postmodernity, Minneapolis, London: University of Minnesota press, 1998.
 16. JafariHaftkhani N, Rezaian S, Saffari M. Leisure for Metropolitan Women; Explaining Leisure Problems for Married Women in Tehran. Journal of Urban Sociological Studies. 2020; 10(34): 123-150. [Persian].
 17. Ahmadi O, Yaghooti E. Women, leisure style and family in Tehran. 2019; 20(46): 255-288. [Doi: 10.22083/JCCS.2019.134499.2454]. [Persian].
 18. Moaveni E, Rahmani H. The effect of security and gender space on increasing the presence of women in the urban space (case example: Women's Park in Shiraz). Journal of architecture. 2019; 2(9). [Persian].
 19. Ghiyasi R, Ahi P, Barkhordar Sh, Hdipour B. Sociological study of the relationship between religious identity and lifestyle (Study of Kerman girls). Journal of police-social researches of women and family. 2019; 7(1): 62-80. [Persian].
 20. MoosaviPoor P, Mowlavi SF, YahyaPoor, M. Investigating the effective factors in how women spend their free time in Rasht city. National Congress of Modern Urban Planning and Management. [Coi: IRURBAN01_039]. 2017. [Persian].
 21. Habibi L, Nikpour A. Analysis of Women's Attitude Towards Women- only Tourism – leisure Spaces Case Study: Women Park of Amol. Journal of Tourism planning and Development. 2017; 6(21); 96-115. [Doi: 10.22080/JTPD.2017.1530]. [Persian].
 22. Zokaei S. Urban Leisure Spaces and New Femininities. Social Science Quarterly. 2016; 23 (73): 63-92. [Doi: 10.22054/qjss.2016.7210]. [Persian].
 23. Khairussalleh N, Hussain N. Women's pattern of use at two recreational parks in Klang Valley, Malaysia. ALAM CIPTA, International Journal on Sustainable Tropical Design Research & Practice. 2017; 10 (2). 18 - 25.
 24. Gajewska p, Gajewska P, piskrzynska K. leisure Time Management. In Forum Scientiane Oeconomia[Doi: 10.23762/fso_vol5no1_5] , 2017; 5(1): pp. 57-69.
 25. Gajewska p, Gajewska P, piskrzynska K. leisure Time Management. In Forum Scientiane Oeconomia[Doi: 10.23762/fso_vol5no1_5] , 2017; 5(1): pp. 57-69.
 26. Nagla M. Leisure and Mental Health: Sociological Study of Women Experiencing Leisure during Their Mental Illness. Sociology and Anthropology. [DOI: 10.13189/sa.2015.031201]. 2015; 3(12):633-641.
 27. Tuyckom V, Scheerder JA. multilevel analysis of social stratification patterns of leisure-time physical activity among Europeans. Science & Sports. [Doi: 10.1016/j.scispo.2010.04.003] 2010; 25(6): pp.304-311.
 28. PourAhma A, Salarvandian F. A Study of Changes in Leisure Places for Women from the Qajar Era to the Present Time in Tehran. Women in development and politics. [Doi: 10.22059/jwdp.2012.29482]. 2012; 10(3); 51-74. [Persian].
 29. Sheikhsfarshi S, Ardavani S. Factors affecting how to spend free time in urban spaces from the point of view of women, a case study: women of district 6 of Isfahan city. International conference on women and urban life. 2016; [Coi: WULCONF01_078]. [Persian].
 30. Kaffashi M, PirJalili Z. Spare Time of Women in Cyber Space (Tehran, 2015). Women and society magazine. 2016; 7:105-124.
 31. Jafarzadepour F, Eskandarian Gh. Women and virtual leisure experience. Conference of women, family and virtual social networks. 2016;1. [Persian].
 32. Soroushf M, Hosseini M. Globalization, Independent Identity and Urban Women Lifestyle: A Comparison of Women in Shiraz and Estahban, Fars. Women and society magazine. 2013; 4(13). 53-76. [Persian].
 33. Iman M, Kezaghian T. Investigating factors affecting women's social identity (case study of women in Shiraz city). Alzahra

- University Humanities Quarterly. 2003; 44\$45; 79-107. [Persian].
34. Castells M. Information Age: Economy, Society and Culture, Volume II. Translated by Hasan Chavoshian. Tehran: Tarhe noo. 2006. Fifth Edition. [Persian].
35. Alirezanejad S. Professional or gender identity: a study of educated girls older than 35 years working in Tehran. Social Science Quarterly. 2013; 20(60): 276-311. [Doi: 10.22054/qjss.2013.6894]. [Persian].
36. Moghaddas A, KhajeNorri B. Globalization and Women's Identity in the Cities of Shiraz and Estahban. Women's Studies Quarterly. [Doi: 10.22051/JWSPS.2005.1438] 2005; 3(7): 5-32. [Persian].
37. Gharakhani M. Young Girls and Feminine Values (Research on High School Students in Tehran). Cultural Studies and Communication Quarterly. 2007; 3(9): 73-100. [Persian].
38. Safiri Kh, Godarzi M, Mirashe S. Conflicts of traditional and modern gender identity and factors affecting it (case study of women aged 24 to 34 in Qazvin city). Society, Culture & Media Quarterly. 2013; 3 (6): 57-80. [Persian].
39. Fokoochi N, Ansari F. Leisure time and the formation of cultural personality, a case study of two girls' high schools in Tehran. Journal of Anthropology. 2003; 2(4): 61-89. [Persian].
40. Mahdavi MS, Moolayee N. A sociological study of how married working men spend their free time after daily work from the perspective of their wives in Arak city. *Journal of Sociology of Islamic Azad University*. 2005; 2: 1-20. [Persian].
41. Sarookhani B. Encyclopedia of social sciences. Tehran: Keyhan. 1991. [Persian].
42. Turner J. The Structure of Sociological Theory. Belmont, C A: Wadsworth. 2003.

